

चिकित्सा—विज्ञान और प्रौद्योगिक जगत में सर्वाधिक प्रकाशित होने वाला निष्पक्ष समाचार पत्र

पाक्षिक

इलेक्ट्रो होम्यो मेडिकल गज़ट

वर्ष —41 ● अंक —13 ● कानपुर 1 से 15 जुलाई 2019 ● प्रधान सम्पादक — डा० एम० इदरीसी ● वार्षिक मूल्य ₹100

पत्र व्यवहार हेतु पता :—
सम्पादक
इलेक्ट्रो होम्यो मेडिकल गज़ट
127 / 204 'एस' जूही,
कानपुर—208014

इलेक्ट्रो होम्योपैथिक

विजय दिवस मनाया गया

भारत सरकार स्वास्थ्य एवं परिवार कल्याण मंत्रालय ने 21 जून, 2011 को इलेक्ट्रो होम्योपैथी चिकित्सा शिक्षा अनुसंधान एवं विकास के लिए प्रथम निर्देशांशुर्ण आदेश जारी किया जिसे **विजय दिवस** के रूप में मनाया जाता है। इस वर्ष भी 21 जून को समारोहपूर्वक पूरे देश में **विजय दिवस** मनाया गया मुख्य कार्यक्रम इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिकल एसोसिएशन ऑफ इण्डिया के प्रधान कार्यालय (इलेक्ट्रो होम्योपैथिक के न्द) में आयोजित किया गया जिसकी अध्यक्षता एसोसिएशन के राष्ट्रीय अध्यक्ष डा० एम० एच० इदरीसी ने की। कार्यक्रम में प्रमुख रूप से सर्वश्री डा० प्रमोद सिंह, डा० राम औतार कुशवाहा, डा० मिथ्येश कुमार मिश्रा, मो० वसीम एवं श्री सोहन मिश्रा ने अपने विचार व्यक्त किये तथा कार्यक्रम में संचालन इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिकल एसोसिएशन ऑफ इण्डिया के महासचिव एवं बोर्ड ऑफ इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिसिन, उ०प्र० के रजिस्ट्रार डा० अतीक अहमद ने किया।

शब्दावली— भारत सरकार स्वास्थ्य एवं परिवार कल्याण मंत्रालय के स्वास्थ्य अनुसंधान विभाग ने इलेक्ट्रो होम्योपैथी के चिकित्सा एवं अनुसंधान पर आज से आठ वर्ष पूर्व अपनी मुहर लगा दी थी जिससे देश के लाखों इलेक्ट्रो होम्योपैथिक चिकित्सकों का भविष्य उज्ज्वल हो गया उस दिन को हम **विजय दिवस** के रूप में मनाते हैं यह विचार स्थानीय आशीष इलेक्ट्रो होम्योपैथिक के प्राचार्य डा० पी० एन० कुशवाहा ने छजलापुर में आयोजित **विजय दिवस** समारोह में व्यक्त किये।

डा० कुशवाहा ने कहा कि चिकित्सक इलेक्ट्रो होम्योपैथी से स्वतंत्रता पूर्वक

चिकित्सा कर प्रचार प्रसार करें, समरोह में उप प्राचार्य डा० रमेश द्विवेदी ने कहा कि इलेक्ट्रो होम्योपैथी के सम्बन्ध में ०४ जनवरी, 2012 को उत्तर प्रदेश शासन चिकित्सा अनुभाग—६ के प्रमुख सचिव डा० संजय अग्रवाल ने भी इलेक्ट्रो होम्योपैथी की चिकित्सा, शिक्षा एवं अनुसंधान पर अपनी मुहर लगा कर प्रदेश के सभी मुख्य चिकित्सा अधिकारियों को शासनादेश की प्रति भेज चुके हैं, समारोह में डा० त्रिलोक सिंह, डा० लालता राम पाल, डा० राम आसरे मौर्य, डा० सत्यपाल वर्मा डा० राम संजीवन, डा० राम प्रताप यादव, डा० शर्मा, डा० प्रीति कुशवाहा, डा० काली शंकर शर्मा, डा० राजेन्द्र सिंह, डा० छोटे लाल, डा० जीतेन्द्र कुमार आदि उपस्थित हुये समारोह की अध्यक्षता मारपा के जिला मंत्री श्री रामदीन विश्वकर्मा ने की।

महाराजाबांध (नौतनवा)— स्थानीय डी० एल० एम० मेडिकल स्टडी सेन्टर ऑफ इलेक्ट्रो होम्योपैथी द्वारा **विजय दिवस** समारोह पूर्वक मनाया गया इस अवसर पर विशेषत:

योग कार्यक्रम के आयोजन के साथ— साथ प्रचलित चमकी बुखार के लिये विशेष शिविर का भी आयोजन नगर पालिका परिषद के उसमान नगर वार्ड में टी० जी० ०५० यूनियन के तत्वधान में किया गया जिसमें मस्तिष्क ज्वर, चमकी बुखार से बचाव के उपाय बताये गये तथा १५६ परिवारों को औषधियां भी वितरित की गयीं इस अवसर पर बोर्ड ऑफ इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिसिन, उ०प्र० के प्रवक्ता डा० प्रिंस श्रीवास्तव ने कहा कि मस्तिष्क ज्वर पूर्वाचल के लिये बड़ी समस्या है इससे बचाव के लिये १५ वर्ष से कम उम्र के बच्चों का **टीकाकरण** अवश्य कराये जिससे बच्चे दिमागी बुखार जैसी घातक बीमारी से बचे रहें, टी० जी० ०५० यूनियन के अध्यक्ष श्री राजनाथ भारती ने कहा कि हमारी टीम द्वारा नगर में घर-घर जा कर स्वस्थ रहने के उपाय बताकर जागारुक किया जायेगा, उन्होंने कहा कि अपने आस-पास सफाई का बातावरण रखें मच्छरों को पनपने के पूर्व दवा का छिड़काव अवश्य कराये इस अवसर पर दुर्गा मद्देशिया चिकित्सकों

शिक्षार्थी निशा, साधना, नेहा, नीमा, संध्या आदि उपस्थित थीं।

मात्र (वलीदपुर)— नगर पंचायत वलीदपुर रिथर्ट इलेक्ट्रो होम्योपैथिक स्टडी सेन्टर पर **विजय दिवस** समारोह हर्षलालस के साथ मनाया गया स्टडी सेन्टर के प्रभारी डा० अयाज अहमद ने उपस्थित चिकित्सकों को सम्बोधित करते हुए कहा कि २१ जून, २०११ को भारत सरकार के हेत्य रिसर्च विभाग ने इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिकल एसोसिएशन ऑफ इण्डिया के पक्ष में एक आदेश जारी अहमद ने उपस्थित चिकित्सकों को सम्बोधित करते हुए कहा कि इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिसिन, उ०प्र० के प्रवक्ता डा० प्रिंस श्रीवास्तव ने कहा कि इलेक्ट्रो होम्योपैथी की शिक्षा, चिकित्सा, अनुसंधान एवं विकास के कार्य को अबाध रूप से चलने दिया जाये और इस पर कोई प्रतिबन्ध न लगाया जाये तब से इस तिथि को

विजय दिवस के रूप में प्रति

वर्ष एसोसिएशन से जुड़े लोग इसे मनाते हैं और इसी आदेश के कारण ही यह पद्धति जितिवाहा जाये उन्होंने कहा कि प्रतिस्पर्धा में वही टिकता है जिसके पास बौद्धिक क्षमता का भण्डार हो।

इलेक्ट्रो होम्योपैथी में बौद्धिक सम्पदा की कमी नहीं है इसलिए हर सम्बव प्रयास करें जिससे रोगी को आसान एवं सस्ती चिकित्सा प्राप्त कर सके, हमें किसी भी प्रकार का सरकारी अनुदान प्राप्त नहीं होता है फिर भी हमें जनता की सेवा हर सम्बव प्रयास के साथ करनी है ताकि एक अच्छे एवं स्वस्थ समाज का निर्माण हो सके। बुन्देलखण्ड स्टडी सेन्टर के सलाहकार डा० गणेश सिंह “**विद्यार्थी जी**” ने कहा कि हम २१ जून के अधिकारी के स्वागत करते हैं एवं केन्द्र सरकार के प्रति आभार व्यक्त करते हैं कि इस आदेश के आने के बाद इलेक्ट्रो होम्योपैथी चिकित्सा पद्धति में

शेष पेज 3 पर

શાય સ્તર પર માન્યતા કા પ્રયાસ ઉવિત

ચિકિત્સા એવં સ્વાસ્થ્ય રાજ્ય કા વિષય હૈ ઇસે નિયમિત, નિયંત્રિત એવં સંચાલિત કરને કે લિયે રાજ્ય સરકારેં યથોચિત કાનૂન બના સકતી હૈનું એવં અપને રાજ્ય કી જન સ્વાસ્થ્ય સેવાઓં હેતુ ઉનકા પાલન ભી કરા સકતી હૈનું, ઇસી અધિકાર કો દૃષ્ટિગત રહેતે હુયેઅનેક રાજ્ય સરકારોને અપને રાજ્ય કે આયુર્વેદિક એવં યુનાની ચિકિત્સકોં કો સીમિત અધિકારોં કે સાથ એલોપૈથિક ઔષધિયોં કે પ્રયોગ કા અધિકાર દિયા હૈ, ઇસસે સ્પષ્ટ હો જાતા હૈ કે રાજ્યોં કો અપને રાજ્ય કી જનતા કે સ્વાસ્થ્ય લાભ કે લિયે સંવિધાન મેં ઉન્હેં ઇસ પ્રકાર કે અધિકાર પ્રાપ્ત હૈનું।

ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક શીર્ષ સેસ્થાઓં/સંગરનોં કો રાજ્યોં કે ઇસ અધિકાર કા લાભ ઉત્તરે હુયે અપને—અપને રાજ્ય મેં સરકાર સે સમ્પર્ક કર અપની ઉવિત બાતોં કે રહેતે હુયે સરકાર સે ઉસ લાભ કો પ્રાપ્ત કરને કા પ્રયાસ કરના ચાહિયે જો ઉસકે પાસ નિહિત હૈનું યા વહ અપને રાજ્ય કી જનતા કે લિયે પ્રયોગ મેં લા સકતી હૈ, વસ્તુત: ઇસ દિશા મેં ઉત્તર પ્રદેશ કે પશ્વાત હરિયાણા, પણિવ બંગાલ, ઓડિશા વ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય કે ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક ચિકિત્સક/ સંગરન/સંસ્થાયેં કદમ બઢા ચુકું હૈનું એવં ઇસમેં શીଘ્ર હી સકારાત્મક પરિણામ ભી દૃષ્ટિગ્યોવર હો સકતી હૈનું।

ઉત્તર પ્રદેશ કી એક માત્ર સંસ્થા બોર્ડ આંફ ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક મેડિસિન, ત૦૨૦૧૦ ને માનનીય ઇલાહાબાદ ઉચ્ચ ન્યાયાલય ઇલાહાબાદ કે નિર્દેશ પર ઉત્તર પ્રદેશ શાસન કો બોર્ડ કે પંજીયન હેતુ આવેદન કિયા થા જો ૦૪ જનવરી, ૨૦૧૨ કો પૂર્ણ હુંબા ઇસ પ્રકાર ઉત્તર પ્રદેશ દેશ કા વહ પહુલા રાજ્ય બન ગયા જિસે પ્રદેશ કે ચિકિત્સા વિમાગ દ્વારા ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક કી ચિકિત્સા, શિક્ષા, રિજિસ્ટ્રેશન, અનુસંધાન એવં વિકાસ કા અધિકાર પ્રમાણિત હુંબા, દેશ કે અનેક રાજ્યોં મેં સ્થાપિત એવં સંચાલિત ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક સંસ્થાઓં કે લિયે યહ એક ઉદાહરણ ભી હો સકતા હૈ એવં માર્ગ દર્શન ભી।

રાજ્યોં મેં સ્થાપિત એવં સંચાલિત ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક સંસ્થાઓં અપને રાજ્ય કો ક્ષેત્ર કી વ્યવસ્થાઓં એવં શાસન/પ્રશાસન તથા આમ જનમાનસ સે ભી મળી—માંત્રિ પરિચિત હોતી હૈનું તથા યહ સબ કુછ ઉનકી પહુંચ સે દૂર નહીં હોતી હૈનું, વહ યહ ભી સમજા સકતી હૈનું કે ઉનકે રાજ્ય કી જનતા કો કિસ પ્રકાર કી સ્વાસ્થ્ય સેવાઓં કી આવશ્યકતા હૈ જિસે વહ કિસ પ્રકાર સ્વર્ય અથવા જનતા તથા શાસન/પ્રશાસન સે ઇસે સમુચ્ચિત ઢંગ સે પૂર્ણ કર સકતે હૈનું, માન્યતા કે લિયે જો સબસે બુન્યાદી આવશ્યકતા હૈ વહ આમ જન કો ગુણવત્તાયુક્ત સ્વાસ્થ્ય લાભ પહુંચાને કી, જો નિર્દેશ એવં હાનિરિચિત હો, જિસે કિસી ભી સક્ષમ પ્રથિકારી કે સમજા આવશ્યકતા પડને પર પ્રમાણિત ભી કિયા જા સકે।

દેશ મેં કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશ સહિત ૩૬ રાજ્ય હૈનું જિસમે ૨૯ પૂર્ણ રાજ્ય હૈનું રાષ્ટ્રીય સ્તર પર માન્યતા કે લિયે કમ સે કમ એક તિહાઈ રાજ્યોં મેં ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક કે કાર્ય કા વિવરણ આવશ્યક હૈ, પિછે અનુમર્વોં કો દૃષ્ટિગત રહેતે હુયે અનેક રાજ્યોં સે સામંજસ્ય બનાયે રહ્યા અસમ્ય પ્રતીત હોતા હૈ અત: ઉવિત તો યહ હૈ કે માન્યતા કા પ્રયાસ રાજ્ય સ્તર પર હી પ્રમાણી ઢંગ સે કિયા જાય યદિ ઇસ કાર્ય મેં એક તિહાયી રાજ્ય સક્રીય હો જાયે તો નિસંદેહ શીર્ઘતાશીઘ્ર ઇસ લક્ષ્ય કે પ્રાપ્ત કિયા જા સકતા હૈ યહ ઇસલિયે ભી સમજી હૈ કે હમ રાજ્ય કે રાજનૈતિક એવં અફસર શાહી વ નૌકર શાહી કો મળી—માંત્રિ સમજા સકતી હૈનું, તથા ઉન્હેં જનબલ એવં અપને કાર્ય સે પ્રમાણિત વ સંતુષ્ટ ભી કર સકતે હૈનું।

મહત્વપૂર્ણ બાત યહ હૈ કે રાજ્ય સરકાર સે રાજ્ય કી જનતા કે સ્વાસ્થ્ય લાભ હેતુ અપની સહભાગિતા પ્રમાણિત કરને કા અવસર ભી પ્રાપ્ત કર સકતે હૈનું ઇસ પ્રકાર ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક કી રાજ્ય સ્તરીય માન્યતા પ્રાપ્ત કરને મેં બંધી હી સુગમતા સે સફળતા અર્જિત કી જા સકતી હૈ ઇસ પ્રકાર યદિ હમ નિર્ધારિત લક્ષ્ય કે સાથ દેશ કે એક તિહાયી રાજ્યોં મેં માન્યતા પ્રાપ્ત કરને મેં સફળ હોતે હૈનું તો નિસંદેહ વહ દિન દૂર નહીં જબ હમેં રાષ્ટ્રીય માન્યતા પ્રાપ્ત કરને મેં કદાપિ વિલંબ હોગે।

વાસ્તવ મેં અબ ઉન રાજ્યોં કી શીર્ષ સંસ્થાઓં/સંગરનોં કો ઇસ દિશા મેં સ્વર્ય પહુલ કરને કી આવશ્યકતા હૈ જિન્હોને અમી તક ઇસ વિષય મેં કોઈ ગમીરતા નહીં દિખાયી હૈ યા વહ રાષ્ટ્રીય માન્યતા કી પ્રત્યાશા મેં હૈનું, ઉન્હેં ભી અપને—અપને રાજ્યોં મેં નિર્ધારિત રણનીતિ બના કર રાજ્ય સ્તરીય માન્યતા પ્રાપ્ત કરને કે લિયે સંલિષ્ઠ હો જાના ચાહિયે, હમ સમજાતે હૈનું કે એસે લોગ અપને લક્ષ્ય મેં શીଘ્ર સફળ હોંગે જિન્હોને માન્યતા પ્રાપ્ત કરને મેં અપના મહત્વપૂર્ણ સમય વ્યતીત કિયા હૈ।

ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક માન્યતા કે લિયે નયે સિરે સે પ્રયાસ હોને ચાહિયે

ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક માન્યતા કો સુગમ બનાને કે લિયે રાજ્ય સ્તર પર પ્રયાસ કી જાને ચાહિયે જિસસે માન્યતા પ્રાપ્ત કરને મેં લગ રહે સમય કો કમ કિયા જા સકે હાલાંકિ ઇસ દિશા મેં હરિયાણા એવં મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય કે ચિકિત્સકોં એવં સંસ્થાઓં ને પ્રયાસ ભી આરમ્ભ કર દિયે હૈનું ઉનકે યહ પ્રયાસ સરાહનીય હૈ દોનોં રાજ્યોં મેં આયુષ વિમાગ દ્વારા વિવારાર્થ સમિતિયોં કા ગઠન ભી કિયા જા ચુકા હૈ, ઇસી પ્રકાર કે પ્રયાસ કી સૂવના પણિચમ બંગાલ એવં ઓડિશા રાજ્ય સે ભી પ્રાપ્ત હો રહી હૈનું, દેશ કે અન્ય રાજ્યોં કો ભી ઇનકા અનુસરણ કરતે હુયે પ્રયાસ મેં લગ જાના ચાહિયે યદિ ઇસ પ્રકાર રાજ્ય સ્તર પર પ્રયાસ કી જાનતું હોતું તો ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક માન્યતા કો આસાની સે પ્રાપ્ત કિયા જા સકતા હૈ।

રાજ્યોં દ્વારા પ્રાપ્ત ઇન માન્યતાઓં સે ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક કી ચિકિત્સા એવં શિક્ષા કો નિર્બાધ રૂપ સે જારી રહ્યા જા સકતા હૈ, જવ રાજ્યોં કા સંરક્ષણ પ્રાપ્ત હોગા તો અનાવશ્યક હસ્તક્ષેપ કા પ્રયાસ નહીં હોગા, રાજ્ય દ્વારા સંચાલિત સ્વાસ્થ્ય સેવાઓં મેં સહભાગિતા ભી મિલ સકતી જિસસે સ્વાસ્થ્ય વિમાગ મેં સેવાઓં કે અવસર ભી પ્રાપ્ત હોં સકતે હૈનું, દેશ મેં સંચાલિત હો રહી રાજ્ય સ્તરીય શીર્ષ સંસ્થાઓં કો યોજનાબદ્ધ ઢંગ સે ઇસ કાર્ય મેં પૂરી તનમયતા કે સાથ લગ જાના ચાહિયે તથા એક દૂસરે રાજ્ય કે સાથી એવં કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશોનો કો સમ્વોધિત એવં પ્રેષિત હૈ, ઇસ આદેશ મેં કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પ્રેષિત અધ્યતન શાસકીય આદેશ હૈ ઇસ આદેશ મેં યહ ભી સ્પષ્ટ કિયા ગયા હૈ કે ભારત સરકાર કે આદેશ દિનાંક ૨૫–૧૧–૨૦૦૩ એવં ૦૫–૦૫–૨૦૧૧ કો અનુપાલન કરના બાધ્યકારી હૈ।

કેન્દ્ર સરકાર કે ઇસ આદેશ દિનાંક ૨૧ જૂન, ૨૦૧૧ કી ભાવાના સે સ્પષ્ટ હૈ કે ઇલેક્ટ્રો હોમ્પોપૈથિક ચિકિત્સા, શિક્ષા એવં અનુસંધાન કે સમ્વન્ધ મેં કેન્દ્ર સરકાર નિર્દેશ માના જાયે।

विजय दिवस के अवसर पर डॉ. एल. एम. मेडिकल स्टडी सेंटर महाराजगंज द्वारा निःशुल्क जल एवं गरीबों को अंगवस्त्र देते सेंटर के छात्र

विजय दिवस के अवसर पर डी० एल० एम० मेडिकल स्टडी सेंटर महाराजगंज द्वारा निःशुल्क चिकित्सा शिविर में मस्तिष्क बुखार, चमकी बुखार एवं इन्सेप्लाइटिस के रोगियों का परीक्षण किया गया एवं निःशुल्क औषधि का वितरण किया गया रोगियों के बैठने की समुचित व्यवस्था भी की गई।

विजय दिवस मनाया गया प्रथम पेज से आगे

कोई अवरोध नहीं रहा है सरकार लगातार हम पर विवार कर रही है प्रत्येक इलेक्ट्रो होम्योपैथ को अपनी चिकित्सा पद्धति में फ्रैक्टिस करने का पूर्ण अधिकार है इसलिए हम सभी चिकित्सकों को कटिबद्ध होकर इलेक्ट्रो होम्योपैथी को बढ़ाना है।

इस अवसर पर डा० एस० को० वक्रवर्ती ने कहा कि चिकित्सक निर्भय और निडर होकर इलेक्ट्रो होम्योपैथी की औषधियों से चिकित्सा करें अन्य किसी चिकित्सा पद्धति के दवाओं का कदापि इस्तेमाल न करें। कार्यक्रम में डा० कीर्ति सिंह, डा० शिवनारायण, डा० प्रमोद प्रजापति डा० अरुण त्रिपाठी, प्रियंका, नम्रता, श्रेया औमर, डा० मन्दाकीनी, डा० सुनीता सागर आदि ने उत्साह पूर्वक भाग लिया संचालन डा० जी० एस० विद्यार्थी ने किया।

इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिकल एसोसिएशन ऑफ इण्डिया (**E.H.M.A.I.**) के 8वें विजय दिवस के अवसर पर वलीदपुर इलेक्ट्रो होम्योपैथिक स्टडी सेंटर वलीदपुर जनपद मऊ में डा० अयाजु अहमद की अध्यक्षता में कार्यक्रम मनाया गया।

इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिकल एसोसिएशन ऑफ इण्डिया (**E.H.M.A.I.**) के 8वें विजय दिवस के अवसर पर बुन्देलखण्ड इलेक्ट्रो होम्योपैथिक स्टडी सेंटर हमीरपुर में कार्यक्रम मनाया गया।

इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिकल एसोसिएशन ऑफ इण्डिया (**E.H.M.A.I.**) के 8वें विजय दिवस के अवसर पर बायें से दायें डा० राम औतार कुशवाहा, डा० प्रमोद सिंह क्रमशः प्रध्यापक एवं प्राचार्य बुन्देलखण्ड इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिकल इन्स्टीट्यूट हमीरपुर, डा० मिथ्लेश कुमार मिश्रा संयुक्त सचिव इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिकल एसोसिएशन ऑफ इण्डिया, डा० अतीक अहमद-रजिस्ट्रार, बी० इ० एच० एम० य० पी० अपने अपने विचारों को साझा करते हुये एवं मंच पर विराजमान इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिकल एसोसिएशन ऑफ इण्डिया के राष्ट्रीय अध्यक्ष डा० एच० इदरीसी - छाया गज़ट

बोर्ड ऑफ इलेक्ट्रो होम्योपैथिक मेडिसिन, उत्तर प्रदेश

(स्वास्थ्य एवं परिवार कल्याण मंत्रालयभारत सरकार द्वारा आदेश प्राप्त, इहमाई द्वारा अनुमोदित)

8—लालबाग, कमला शर्मा मार्ग, लखनऊ—226001

प्रशासन कार्यालय : 127/204 "एस" जूही, कानपुर—208014

website- www.behm.org.in

Email: registrarbehmup@gmail.com

प्रवेश सूचना

F.M.E.H. दो वर्ष (चार सेमेस्टर) — इण्टरमीडियेट अथवा समकक्ष

M.B.E.H. तीन वर्ष — इण्टरमीडियेट जीव विज्ञान अथवा समकक्ष

G.E.H.S. चार वर्ष+(1 वर्ष इन्टर्नशिप) — 10+2 जीव विज्ञान अथवा समकक्ष

P.G.E.H. दो वर्ष — **G.E.H.S.** अथवा चिकित्सा स्नातक

A.C.E.H. एक सेमेस्टर — किसी भी चिकित्सा पद्धति में न्यूनतम दो वर्ष का पाठ्यक्रम उत्तीर्ण (इलेक्ट्रो होम्योपैथी 30 अप्रैल, 2004 से पूर्व/पैरा मेडिकल /किसी राजकीय चिकित्सा परिषद द्वारा पंजीकृत, सूचीकृत चिकित्सक)

प्रवेश व परीक्षा का कैलेण्डर

F.M.E.H. & A.C.E.H. की परीक्षायें सेमेस्टर वाइज़ वर्ष में 4 बार होंगी जो इस प्रकार है :— March , June , September and December

F.M.E.H. / A.C.E.H. Semester Cycle.

Enrolment

Up to 30th. January

Up to 30th. April

Up to 30th. July

Up to 30th. October

Examination

Last Week of June

Last Week of September

Last Week of December

Last Week of March

Result

Last week of July

Last week of October

Last week of January

Last week of April

M.B.E.H. , G.E.H.S & P.G.E.H. Annual Cycle

Enrolment

Up to 30th. July

Examination

March

Result

Last week of April

LIST OF AUTHORISED INSTITUTIONS

Code	Name of Institute	Address & District	Name of Principal	Name of Manager & Mobile No.
1	Ashish Electro Homoeopathic Medical Institute, Chajlapur, Po: I.T.I., Door Bhash Nagar, Raibareli	Dr. P. N. Kushwah	Dr. P.N. Kushwaha , 9415177119	
3	Awadh Electro Homoeopathic Medical Institute, Shri Om Sai Dham, Indrapuri Colony, Sitapur Road, Lucknow	Dr. R. K. Kapoor	Smt. Sunita Kapoor , 9335916076	
4	Indira Gandhi Electro Homoeopathic Medical Institute, Near Bhagya Chunji, Naya Mai Godam Road, Pratapgarh	VACANT	Dr. M.A. Idrisi, 9451274526	
5	Bhagwan Mahaveer Electro Homoeopathic Institute, Pan Darea, Jaunpur	Dr. Pramod Kumar Maurya	Smt. Sushila Maurya , 9935870799	
6	Maa sarju Devi Electro Homoeopathic Medical Institute, 2537 - Mishran, Lakhimpur	Dr. R. K. Sharma	R.K. Sharma , 8115545675	
7	Mahoba Electro Homoeopathic Institute, Behind Block Office Subhash Nagar, MAHOBIA-210427	Dr. Ajai Barsaiya	Smt. Rajni Awasthi , 842396191	
10	Electro Homoeopathic Medical Institute Jalaun, 2/55 Awas Vikas Colony, Jalaun	Dr. Savitri Devi	Kuldeep Singh, 9451542329	
11	Chandpar Electro Homoeopathic Medical Institute, Anjan Shaheed, Azamgarh	Dr. Mushtaq Ahmad	Dr. Iftekhar Ahmad, 9415358163	
12	Mau Electro Homoeopathic Medical Institute, Prem Nagar Chakriya (Chiraiya Kot Road), Mau	Dr. Ramesh Upadhyay	Dr. Iftekhar Ahmad, 9616675062	
13	Azad Electro Homoeopathic Medical Institute, Kintoor, Barabanki	Dr. Habib-ur- Rahman	Dr. Habib-ur-Rehman, 9415758906	
14	Fatehpur Electro Homoeopathic Medical Institute, Deviganj, Fatehpur	VACANT	Dr. Afzal Ahmad Kazmi, 9450332981	
15	Electro Homoeopathic Medical Institute, Mahmanshah, Near Charkhamba, Shahjahanpur	Dr. Ammar-Bin-Sabir	Dr. S.A. Siddique, 9336034277	
16	Shahganj Electro Homoeopathic Medical Institute, Behind Mahila Hospital, Dihawa Bhadi, Shahganj, Jaunpur	Dr. S. N. Ri	Dr. Rajendra Prasad, 9450088327	
17	Prema Devi Electro Homoeopathic Medical Institute, Siddhath Children Campus, Arya Nagar, Siddharth Nagar	Dr. Ved Prakash Srivastav	9415669294	
18	Bundel Khand Electro Homoeopathic Medical Institute, Campus Shri Lakhan Smarak Kanya Jr.H. School 1363 Y-4 Dhobin Pulia, Hanumant Vihar, Naubasta KANPUR	Dr. Pramod Kumar singh 9307199994	Mr. Rahul Bajpai, 9650466359	

LIST OF AUTHORISED STUDY CENTRES

Code	Head of Centre	Address	District	Mobile No	E-mail
51	Dr. Adil M. Khan	Parasnati Kala, Padrauna	KUSHI NAGAR	9936131988	WhatsApp No: 7985063850
52	Dr. Pradeep Kumar Srivastava	8/366 Tube Well Colony	DEORIA	9415826491	
53	Dr. Bhoop Raj Shrivastava	120-Basheerganj	BAHRAICH	9451786214	
54	Dr. Hari Singh	Nagla ParamSukh, Etmadpur	AGRA	9359350670	
55	Dr. Ayaz Ahmad	Beneath K.G.S. Grami Bank, Walidpur	MAU	9305963908	
56	Dr. Gaya Prasad	Aarti Electro Homoeopathic Study Centre, Barkhera, Kalpi	JALAUN	8874429538	
57	Dr. N. Bhushan Nigam	B.K.E.H. Study Centre, Patkana	HAMIRPUR	7007352458	
58	Dr. Brajesh Kumar Sharma	Shanti Devi Electro Homoeopathic Study Centre, Borna	ALIGARH	9416855688	Dr. Ram Babu Singh 9416855688
59	Dr. Mohammad Israr Khan	Araw Road, Sirsaganj	FIROZABAD	9634503421	
60	Dr. Mohd. Akhlak Khan	128- Katra Purdul Khan	ETAWAH	7417775346	
62	Dr. Pundrik Tripathi	Hameed Nagar Ward No-3, Nautanwa	MAHARAJGANJ	9936769580	mpsr31@gmail.com
65	Smt. Varsha Patel	Banarsi Dham, Bindki	FATEHPUR	8853961545	

LIST OF AUTHORISED EXAMINATION CENTRES

Code	Head of Centre	Address	District	Mobile No	E-mail
91	Dr. P. K. Ragahav	Khurja	BULAND SHAHAR	9837897021	
93	Dr. Rajesh	Garh Mukteshwar	HAPUR	8958961964	

Registrar